

**Material RED realizat pentru disciplina
LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
în cadrul proiectului ROSE
*"Cartea și/sau Filmul"***

Prof. BISTREANU ELIANA VASILICA

Proiectul privind Învățământul Secundar (ROSE) Schema de Granturi pentru Licee

„ÎMI DORESC. VOI REUȘI!”

Beneficiar: COLEGIUL TEHNIC NR. 2

Acord de grant nr. 805/13.110.2020

Cartea bate filmul sau filmul bate cartea?!

Motive pentru care ar trebui să citești cartea înainte să vezi filmul

- ▶ 1. Îți imaginezi personajele așa cum vrei. În timp ce citești o carte, în mintea ta se desfășoară un film exact așa cum îl dorești tu. Devii un fel de regizor.
- ▶ 2. Cărțile te ajută să îți dezvolți gândirea. Este dovedit științific că oamenii care citesc mai mult absorb informația mai bine și își îmbunătățesc gândirea analitică și creativitatea.
- ▶ 3. Primești mai multe detalii despre povești și personaje. Filmele sunt, de obicei, versiuni prescurtate ale romanului și sunt nevoiți să renunțe la capitole întregi.
- ▶ 4. Te bucuri de plăcerea de a compara cartea și filmul. Vei dori să știi dacă regizorul a văzut lucrurile așa cum le-ai gândit și tu.
- ▶ 5. Vei ști cât de mult s-a îndepărtat regizorul de povestea din carte. Cele mai multe filme nu respectă întocmai romanul, așa că vei reuși să rămâi surprins, chiar dacă știi cum vor decurge lucrurile, în mare.
- ▶ 6. Cele mai multe filme pierd mesajul din carte. Ecranizările se adresează unui public larg, pentru a genera profit, astfel că nu au o problemă să sacrifice mesaje importante din carte.
- ▶ 7. Înțelegi mai bine povestea. Atunci când citești cartea și vezi și filmul, câștigi o perspectivă complexă și completă asupra poveștii.
- ▶ 8. Intri în mintea personajelor. Cartea prezintă personajele mult mai bine, reușești să pătrunzi în gândurile lor și să le cunoști mai bine. Tocmai de aceea cititul te ajută să îți crești empatia și să îi înțelegi mai bine pe oamenii de lângă tine.
- ▶ 9. Multe filme au fost criticate, deoarece nu au reușit să se ridice la nivelul așteptărilor cititorilor.

Romane românești, ecranizări celebre

**Privește cu atenție imaginile care pun în scenă o operă studiată la școală
Ce titlu îți vine în minte?
Care este autorul?**

Fragment din nuvela ...

- ▶ *“Rămânînd singur cu A și cu copiii, G privește împrejurul său, se bucura de frumusețea locului și inima îi râde când A cea înțeleaptă și așezată deodată își pierde cumpătul și se aruncă rasfățată asupra lui, căci A era tânără și frumoasă, A era fragedă și subțirică, A era sprintenă și mlădioasă, iară el însuși, înalt și spătos, o purta ca pe o pană subțirică. Numai câteodată, când în timp de noapte vantul zgâlțâia moara părăsită, locul îi părea lui G străin și pustiicios, și atunci el pipăia prin întuneric, ca să vadă dacă A , care dormea ca un copil îmbăiat lângă dânsul, nu cumva s-a descoperit prin somn, și s-o acopere iar.”*

Moara cu noroc

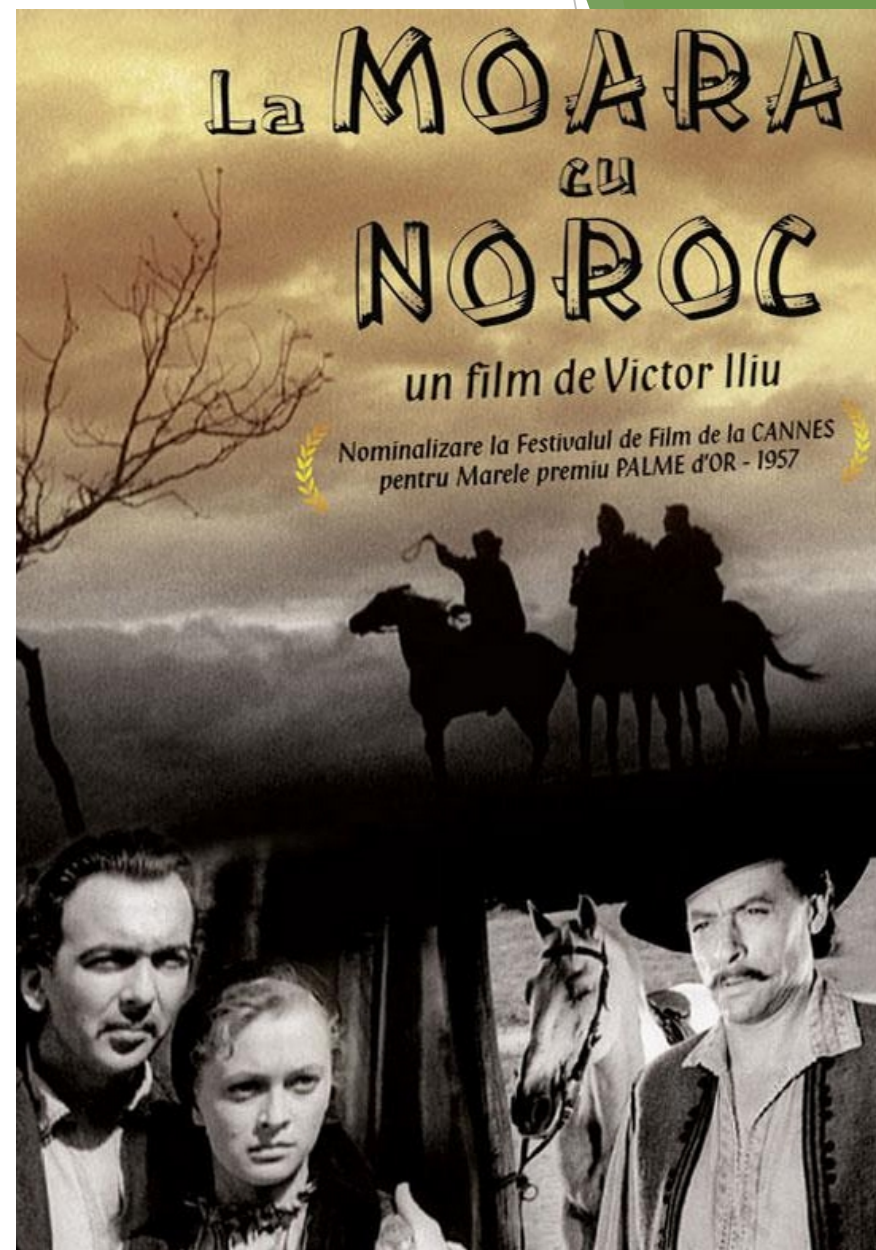
- ▶ Dramă psihologică, "Moara cu noroc" de Ioan Slavici, este "o **nuvelă** solidă cu subiect de roman" cum o aprecia George Calinescu, "Moara cu noroc" este o capodoperă a nuvelisticii românești, un moment de referință în literatura noastră. Prin ea, Slavici, asemenea lui I.L. Caragiale, este considerat creatorul nuvelei realist-psihologice.
- ▶ Acțiunea se petrece în anii 1870 la un han izolat din împrejurimile Aradului. Ahtiat după bani, cârciumarul Ghiță se asociază cu tâlharii, cu Lică Sămădău, sacrificându-și "linistea colibei" sale, își distruge viața și familia.
- ▶ La han nu poți avea liniște dacă nu ești în cârdășie cu Lică Sămădăul, așa că Ghiță încearcă să-și mențină o bună relație cu acesta, dar și cu căprarul Pinte. Ghiță este târât de Lică în diferite afaceri murdare care îl vor îndepărta de familie. Împreună cu Pinte va încerca să-l dovedească pe Lică.
- ▶ Din nuvela se desprinde convingerea lui Slavici ca viața fiecărui om se desfășoară conform unui destin prestabilit: astfel Ghița se întreabă: "Cine poate să scape de soarta ce-i scris?" sau zice "asa mi-a fost Sărnađăul". Personajele își urmează fiecare destinul, indiferent de atitudinile și sentimentele autorului față de ele.

Referință bibliografică

<http://www.robloguri.info/rezumat-carti/rezumat-pe-capitole-moara-cu-noroc>

Date despre film

- **Regia** - Victor Iliu
- **Cu** - Ioana Bulcă, Constantin Codrescu
- **Gen film** - Dramă
- **Durata** - 105 minute
- **Premiera în România** - 1955
- **Nominalizat la Palme d'Or**, în cadrul Festivalului de la Cannes
- **URL** <https://youtu.be/o82Cpbf-uOw>

Romane românești, ecranizări celebre

**Privește cu atenție imaginile care pun în scenă o operă studiată la școală
Ce titlu îți vine în minte?
Care este autorul?**

Fragment din romanul...

„Asta s-a înțeles cu tatăl ei să mă înșele!“ îi fulgeră prin creieri, și gândul îl duru atât de rău, parcă l-ar fi izbit cu parul în moalele capului. Atunci, cu o poftă neînfrânată, ridică mâna și o lovi greu peste obrazul drept, și apoi cu dosul palmei, repede, peste obrazul stâng. Durerea stoarse din pieptul femeii un țipăt atât de ascuțit că Ion auzi cum zăngânesc geamurile casei. O mai trăsni însă și peste ochii ce-l priveau cu spaimă, dar care chiar spăimântați își păstrasera o clipire de bunătate... Ana căzu pe prispă, amețită și legănându-și corpul din mijloc în sus ca să-și aline suferința.

– Și tu mă zdrobești, Ionică? gemu dânsa. Nu ți-e milă nici ție de mine?

Ion scuipe spre ea, răcorit, și intră în casă, ...”

ION

de Liviu Rebreanu

- ▶ **Tema romanului** o constituie lupta țăranului român pentru pământ într-o societate împărțită în săraci și bogați. În același timp, romanul este o monografie a satului transilvănean de la începutul secolului al XX-lea. Pe parcursul romanului sunt descrise ritualuri care privesc marile evenimente din existența unui om: nașterea (nașterea copilului Anei), căsătoria (obiceiurile descrise la nunta dintre Ion și Ana) și moartea (ritualurile pentru Dumitru Moarcăș și moartea Anei). Un alt eveniment important din viața unei comunități sătești asupra căruia autorul se oprește este hora. În afara obiceiurilor referitoare la desfășurarea existenței umane, sunt descrise și îndeletniciri specifice mediului rural legate de munca la câmp, care subliniază și mai mult caracterul monografic al romanului.
- ▶ Din punct de vedere compozițional, romanul este împărțit în două părți, ***Glasul pământului*** și ***Glasul iubirii***, titlurile acestora sintetizând esența conținutului.

Date despre film

- Regia - **Mircea Mureșan**
- În roluri principale - **Ioana Crăciunescu, Șerban Ionescu, Petre Georghiu**
- Gen film - **Dramă**
- Durata - **205 minute**
- Premiera în România - **1980**
- Premiul special al juriului ACIN
- URL <https://youtu.be/ibt4kr0Jaxo>

SINOPSIS

Ion al Glanetașului, din Prislop, e un tânăr sărac, dar harnic, care iubește pământul cu patimă. Dornic de înavuțire, vrea să-l silească pe Vasile Baci, unul dintre bogatașii satului, să i-o dea de nevastă pe fiica lui, Ana, și odată cu ea, și pământurile.

O lasă pe Ana însărcinată. În același timp, Ion e îndrăgostit de Florica, o fată frumoasă și săracă. Ion ar dori și zestrea Anei și iubirea Floricăi. Până la urmă, Ion se căsătorește cu Ana, care, disprețuită de toți, se va sinucide, iar Florica se căsătorește cu un fecior bogat, Gheorghe Buluc, pe care însă nu-l iubește. Ion, încercând într-o noapte să se strecoare în patul ei, va cădea răpus de loviturile lui Gheorghe. Prins între lăcomia care-l roade și dragostea sinceră pentru Florica, o fată săracă, Ion nu se mulțumește să aleagă și sfârșește tragic.

ROMÂNIAFILM prezintă o producție a Casei de filme 5

BLESTEMUL PĂMÎNTULUI – BLESTEMUL IUBIRII

după romanul „Ion” de Liviu Rebreanu

scenariul: TITUS POPOVICI • regia: MIRCEA MUREȘAN

decoruri: Marcel Bogos • costume: Neli Merola • muzica: Gheorghe Zamfir

montajul: Elena Pantazică • coloana sonoră: Nicolae Ciolcă • imaginea: Ion Marinescu

cu:

Șerban Ionescu
Ioana Crăciunescu
Sorina Stănculescu
Valentin Teodosiu
Petre Georghiu
Ion Besolu
Octavian Cotescu

Tamara Buciuceanu
Catinel Dumitrescu
Rodica Negrea
Romeo Pop
Leopoldina Bălănuță
Costel Constantin
Ion Hidișan
și Valeria Seclu

Romane românești, ecranizări celebre

**Privește cu atenție imaginile care pun în scenă o operă studiată la școală
Ce titlu îți vine în minte?
Care este autorul?**

Fragment din nuvela...

„ ... Durerile creșteau. Otrăvitul se zbugiuma în convulsii.

– Oh! strigă, îmi arde sufletul! oh! dați-mi apă... dați-mi ceva să beau!

– Iată, zise Stroici, luînd paharul de argint de pe masă; au rămas drojdiile otrăvii. Bea și te răcorește.

– Ba; ba, nu, nu vreau, zise bolnavul strîngînd dinții.

Atunci Stroici îl apucă și-l ținu neclintit; iar Spancioc, scoțînd cuțitul din teacă, îi descleștă cu vârful lui dinții și îi turnă pe gît otrava ce mai era în fundul paharului. Lăpușneanul, mugind ca un taur ce vede trunchiul și securea ce a să-l lovească, voi a se-nturna cu fața spre părete.

– Ce, vrei să nu ne mai vezi? ziseră boierii. Ba, se cade spre osînda ta să ne privești; învață a muri, tu care știai numai a omorî.

Și apucîndu-l amîndoi, îl țineau nemișcat, uitîndu-se la el cu o bucurie infernală și muștrîndu-l.

Nenorocitul domn se zvîrcolea în spasmele agoniei; spume făcea la gură; dinții îi scrișneau și ochii săi sîngerați se holbaseră; o sudoare înghețată, tristă a morții prevestitoare, ieșea ca niște nasturi pe obrazul lui. După un chin de jumătate ceas, în sfîrșit, își dete duhul în mîinile călăilor săi.”

(<https://drive.google.com/file/d/0BxL9M-N33roONmNjZmNjNTktYjc10C00ZmEwLWI0ZTAOWZmZWExYmFINTAx/view>)

Alexandu Lăpușneanu de Costache Negruzzi

► CONTEXT

Prima nuvela istorică din literatură română, „Alexandru Lăpușneanu” de Costache Negruzzi, aparține prozei romantice, fiind publicată în primul număr al revistei „Dacia literară.” (1840).

► TEMA

Inspirată din cronici are ca temă evocarea celei de-a doua domnii a lui Alexandru Lăpușneanu (1564 - 1569), un domnitor crud și sângeros care luptă pentru impunerea autorității în fața boierilor, în Moldova secolului al XVI-lea.

► **ACȚIUNEA** nuvelei este pusă pe seama unor personaje ale căror caractere puternice se dezvăluie în evoluția gradată a conflictului: lupta pentru putere între domnitor și boieri.

► **STRUCTURA NARATIVĂ** a nuvelei este simetrică și riguros construită, organizată în patru capitole, fiecare purtând un moto semnificativ pentru conținutul acestuia:

- *"Dacă voi nu mă vreți, eu vă vreau..."* - cuvintele aparțin lui Alexandru Lăpușneanu, ca răspuns la îndemnul de a renunța la tronul Moldovei, adresat lui de către boierii veniți să-l întâmpine;
- *"Ai să dai samă, doamnă!..."* - este replica văduvei unui boier ucis de Lăpușneanu, amenințare adresată doamnei Ruxanda, soția domnitorului;
- *"Capul lui Motoc vrem..."* - sunt cuvintele mulțimii de țărani, veniți la Curtea domnească să se plângă de asuprirea boierilor, de sărăcie, de foamete, de viața lor devenită insuportabilă;
- *"De mă voi scula, pre mulți am să popesc și eu..."* - sunt cuvintele lui Alexandru Lăpușneanu, aflat pe patul de suferință, ca o amenințare împotriva celor care-l călugăriseră.

► DEZNODĂMÂNTUL

Retras în cetatea Hotinului, bolnav de friguri, domnitorul este călugărit, după obiceiul vremii. Când își revine, refuză să accepte că a fost călugărit, pentru că acest lucru ar fi însemnat pierderea puterii domnești. Lăpușneanu amenință că-i va ucide pe toți, inclusiv pe propriul fiu, urmașul la tron, astfel, doamna Ruxanda acceptă sfatul boierilor de a-l otrăvi. Domnitorul sfârșește otrăvit și moare în chinuri îngrozitoare "se zvârcolea în spasmele agoniei;... până când, în sfârșit, "își dete duhul în mâinile călăilor săi".

Date despre film

- Regia - **Stere Gulea**
- În roluri principale - **George Motoi, Victor Rebengiuc, Luminița Gheorghiu, Gina Patrichi, Mitică Popescu, Dorel Vișan, Florin Zamfirescu**
- Gen film - **Dramă de familie**
- Durata - **142 minute**
- Premiera în România - **1987**
- Marele Premiu pentru filmele artistice de lung metraj de către ACIN
- URL https://youtu.be/L6GR26B_2vQ

SINOPSIS

Țara Moldovei, 1564. Alexandru Lăpușneanu, ultimul descendent al dinastiei Mușatinilor, care mai domnise în țară cu câțiva ani în urmă, se întoarce din exilul impus de trădarea boierilor săi.

Hotărât să nu mai repete greșelile trecutului și dorind să formeze o Moldovă unită, cu puterea concentrată în mâinile sale pentru a pune capăt o dată pentru totdeauna divergențelor dintre boieri, prințul va trebui să înfrunte opoziția lor, atrași de furturi și de trădări...

Este o luptă neîntreruptă cu aceștia pentru autoritate și centralizare a puterii. Lăpușneanu reacționează sângeros la trădare și părăsit de toți, sfârșeste el însuși tragic.

Romane românești, ecranizări celebre

**Privește cu atenție imaginile care pun în scenă o operă studiată la școală
Ce titlu îți vine în minte?
Care este autorul?**

Fragment din romanul...

„ ... — Păi să te duci la examen, zise femeia, iarăși cu gândul împrăștiat.

— Cum să mă duc, mamă, dacă n-am învățat?!

— Păi învață! răspuse femeia moale.

— Cum să învăț?! strigă Niculae deodată atât de indignat și furios că ridică și brațele, și glasul lui de copil răsună ascuțit în liniștea amurgului care începuse să acopere salcâmi.

— Ia și tu o carte cu oile și citește. Ce vrei să-ți fac eu? răspuse femeia cu un glas în care răzbătuseră câteva urme de interes.

— Care carte, mamă, care carte? Nici *Citirea* n-a vrut să-mi cumpere tata. De unde să iau, că nimeni nu mi-o dă. Dacă m-ar lăsa să mă duc la școală ... Niculae apucă oaia de gât cu o mână, iar cu cealaltă o atinse pe femeie pe umăr.

— Mamă, spune-i tu lui tata... zise el rugător, dar glasul i se rupse și scoase un strigăt. Oaia se mișcase și-l călcase pe o bubă de pe picior cu copita ei mică și ascuțită. Niculae izbucni pe neașteptate într-un plâns sfâșietor și se lăsă jos ca o cârpă.

— Ce e, mă, te-a călcat? întrebă femeia sec. De ce nu te păzești? Ține oaia să nu-mi verse laptele!

La auzul glasului lipsit de milă al mamei băiatul începu să plângă și mai adânc, perpelindu-se pe jos și izbind cu pumnii lui mici în pământul afânat de bălegarul vechi al oilor. ”

MOROMETII

de MARIN PREDA

► Tema romanului

Romanul prezintă destrămarea simbolică - pentru gospodăria țărănească tradițională - a unei familii dintr-un sat din Câmpia Dunării, Siliștea Gumești. Evoluția și criza familiei sunt simbolice pentru transformările din satul românesc al vremii. Astfel că romanul unei familii este și o frescă a vieții rurale din proximitatea și de după cel de-al doilea Război Mondial.

Incipitul se realizează prin referire la tema timpului. La început, timpul pare îngăduitor cu oamenii: „timpul avea nesfârșită răbdare cu oamenii”.

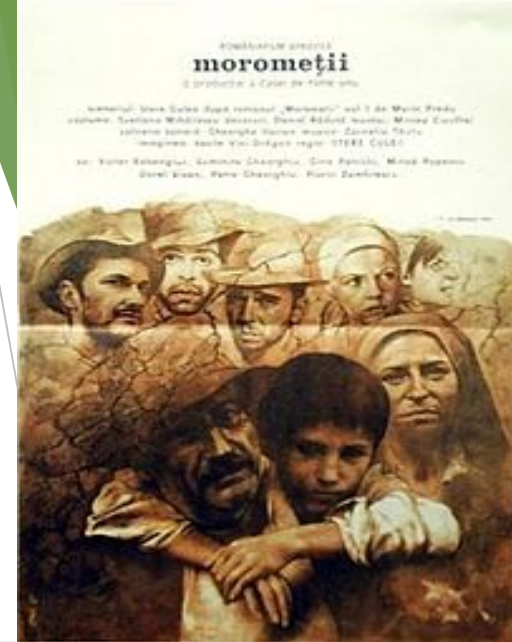
Finalul primului volum este construit simetric față de incipit. Astfel timpul, istoria colectivă, devine necruțător și intolerant, mai ales ca evenimentele care vor urma, vor supune satul unor transformări ireversibile: „Trei ani mai târziu, izbucnea cel de-al Doilea Război Mondial. Timpul nu mai avea răbdare.”

Există în primul volum al romanului câteva secvențe narrative simbolice pentru tema destrămării familiei de exemplu, scena cinei surprinde un moment din existența familiei tradiționale, condusă de un tată autoritar, dar dezvăluie tensiunile și conflictele din familie. Așezarea în jurul mesei prefigurează tensiunile din familie: “cei trei frați vitregi, Paraschiv, Nilă și Achim, stăteau spre partea dinafară a tindei, ca și când ar fi fost gata în orice clipă să se scoale de la masă și să plece afară, de cealaltă parte a mesei, lângă vatră, (...) stătea întotdeauna Catrina Moromete, mama vitregă a celor trei frați, iar lângă ea îi avea pe ai ei, pe Niculae, pe Ilinca, și pe Tita; Moromete stătea parcă deasupra tuturor...”.

Lumea satului este conturată într-o viziune realistă, prin sondările de tip psihologic ale vieții personajelor, prin prezentarea ei, din interior.

Date despre film

- Regia - **Stere Gulea**
- În roluri principale - **Victor Rebengiuc, Luminița Gheorghiu, Gina Patrichi, Mitică Popescu, Dorel Vișan, Florin Zamfirescu**
- Gen film - **Dramă de familie**
- Durata - **142 minute**
- Premiera în România - **1987**
- Marele Premiu pentru filmele artistice de lung metraj de către ACIN
- URL https://youtu.be/L6GR26B_2vQ

SINOPSIS

Pe la jumătatea anilor '30 ai secolului al XX-lea, familia Moromete dintr-un sat teleormănean duce o existență chinuită. Deși fusese împrăștiat cu pământ după Primul Război Mondial, Ilie Moromete, capul familiei, are mari probleme în a plăti datoriile la bancă și impozitul pe terenul agricol („foncierea”). Familia sa este numeroasă. Ilie Moromete are trei băieți din prima căsătorie: Paraschiv, Nilă și Achim, iar după moartea soției când copiii erau mici s-a recăsătorit cu Catrina, care avea la rândul ei, dintr-o căsătorie anterioară, o fată: Tita. Ilie și Catrina au împreună doi copii, pe Ilinca și pe Niculae.

În familie există unele tensiuni cauzate de sora lui Ilie, Maria, care îi incită pe cei trei băieți mai mari să-și ceară drepturile. Confruntat cu perspectiva de a-și pierde pământul pentru care se muncise atât, Ilie acceptă să-l trimită pe Achim cu oile la București cu condiția ca acesta să-i trimită bani cu care să plătească datoria la bancă. Băieții sunt însă înțeleși între ei, iar Paraschiv și Nilă urmează să fugă și ei la București cu cei doi cai, înainte de începerea secerișului. Între timp, Ilie plătește o parte din restanța la plata foncierei vânzându-i vecinului său Tudor Bălosu un salcâm din spatele casei. Agentul fiscal poreclit „Jupuitu” îi dă un termen pentru a plăti restul impozitului, amenințându-l că în caz contrar îi va lua bunurile din gospodărie.

Vremurile se schimbă alert, iar Moromete trebuie să accepte că altcineva preia frâiele destinului: Statul. Singurul lucru care îl convinge că, într-adevăr, vremurile s-au schimbat, este trădarea propriilor copii, care îmbrățișează alte opțiuni de viață decât cele pe care și-a bazat Moromete existența: banii în defavoarea pământului. (<http://cinepub.ro/movie/morometii/>)